

MITTEILUNGEN

DER K. u. K. WARENVERKEHRSSZENTRALE
FÜR DAS ÖSTERREICHISCH-UNGARISCHE OKKUPATIONSGBIET.

WIADOMOŚCI

C. i K. ZARZĄDU OBROTU TOWAROWEGO
DLA AUSTRYACKO-WĘGIERSKIEGO OBSZARU OKUPACYJNEGO.

Telegramme: Warenver-
kehrszentrale Krakau.
Fernsprechnummer: 3582

Erscheint zweimal monatlich als Beilage der Amtblätter im Okkupationsgebiet.
Wychodzi dwa razy miesięcznie jako dodatek do Dzienników urzędowych obszaru okupacyjnego.

Telegramy: Zarząd obrotu
towarowego Kraków.
Telefon Nr. 3582.

Krakau 1. Juni 1916.

N° 15.

Kraków 1. Czerwca 1916.

Die k. u k. Warenverkehrszentrale Krakau besorgt das Inkasso der Forderungen von österreichischen und ungarischen Gläubigern im k. u k. Okkupationsgebiete in Polen.

C. i k. Zarząd obrotu towarowego w Krakowie podejmuje się ściągania wierzytelności austriacko-węgierskich na c. i k. obszarach okupowanych Królestwa Polskiego.

Eisenbahnwesen.

Bahnstrecke Belzec-Rejowiec. Ab 1. Mai 1916 wurde die Strecke Belzec-Rejowiec dem Privatverkehre freigegeben. Es finden auf dieser Strecke die auf den Linien der k. u. k. Heeresbahn ab 1. März 1916 giltigen Tarifbestimmungen für die Beförderung von Personen, Hunden und Reisegepäck und die ab 1. Februar 1916 giltigen Tarifbestimmungen für die Beförderung von Zivilgütern, lebenden Tieren und Leichen vollinhaltliche Anwendung.

Eröffnung der Linie Bąkowiec-Kozienice. Ab 15. Mai l. J. wurde die Linie Bąkowiec-Kozienice (mit den Stationen Bąkowiec, Słowiki Nowe und Kozienice) dem öffentlichen Verkehre übergeben. Hierbei gelangt die Station Kozienice für den gesamten Personen-, Gepäck- und Güterverkehr, die unbesetzte Personenhalte- und Ladestelle Słowiki Nowe für den Güterverkehr in Wagenladungen zur Eröffnung; die Abfertigung von Personen und Reisegepäck daselbst erfolgt im Nachzahlungswege. Gleichzeitig wurde die bisherige Betriebsausweiche Bąkowiec an der Linie Szczakowa-Kowel als Station für den gesamten Personen-, Gepäck- und Güterverkehr eingerichtet.

Die Verrechnungsstation für die Verladestelle Słowiki Nowe ist die Station Bąkowiec.

Kolejnictwo.

Linia Belzec-Rejowiec. Z dniem 1. maja 1916 oddana została linia kolejowa Belzec-Rejowiec dla ruchu prywatnego. Na linii tej mają zastosowanie przepisy taryfy obowiązującej od 1. marca 1916 na liniach c. i k. kolei wojskowych a odnoszącej się do przewozu osób, psów i pakunków podróŜnych — tudzieŜ przepisy taryfy obowiązującej od 1. lutego 1916 odnoszącej się do przewozu towarów, ŷwych zwierząt i zwłok.

Otwarcie linii Bąkowiec-Kozienice. Z dniem 15 maja br. otwarto dla ruchu publicznego linię Bąkowiec-Kozienice (ze stacyami Bąkowiec, Słowiki Nowe i Kozienice), a w szczególności stację Kozienice dla ruchu osobowego, pakunkowego i towarowego, zaś nieobsadzony przystanek Słowiki Nowe dla ruchu towarowego całowagonowego. Załatwianie podróŜnych i pakunków następuje w drodze dopłaty. — Równocześnie urządzono z dotychczasowej wymijanki Bąkowiec na linii Szczakowa-Kowel stację dla całkowitego ruchu osobowego, pakunkowego i towarowego.

Stacją zarachowującą dla składowni Słowiki Nowe jest stacja Bąkowiec.

Gesuche um Ausfuhrbewilligungen.

Alle Gesuche um Ausfuhrbewilligung von Waren in Länder ausserhalb der oesterreichisch-ungarischen Monarchie sind an den Wirtschaftsausschuss des Militärgeneralgouvernements in Lublin zu richten.

Podania o zezwolenie na wywóz.

Wszelkie podania o zezwolenie wywozu towarów poza granice Monarchii austriacko-węgierskiej naleŜy wnosić do Wydziału gospodarczego przy Wojskowem Jenerał-Gubernatorstwie w Lublinie.

Postwesen.

Privatpostpaketverkehr in und aus dem k. u. k. Okkupationsgebiete. In kürzester Zeit wird der Privatpostpaketverkehr in das k. u. k. Okkupationsgebiet in Polen und aus demselben zugelassen werden.

Namensänderung eines Postamtes. Die Benennung des Etappenpost- und Telegraphenamtes I. und II. Klasse Nowo-Aleksandria wurde in Puławy abgeändert.

Sprawy pocztowe.

Przesyłki paczek pocztowych prywatnych w c. i k. obszarach zajętych tudzież wysyłka z tychże. W najbliższym czasie otwartym zostanie w c. i k. obszarach zajętych Królestwa Polskiego ruch pocztowy dla paczek prywatnych tudzież wysyłka z tychże obszarów.

Zmiana nazwy urzędu pocztowego. Nazwę etapowego urzędu pocztowego i telegraficznego I. klasy Nowo Aleksandria zmieniono na Puławy.

Maschinenfabrik und Eisengiesserei | Fabryka maszyn i Odlewnia żelaza

M. FISCHER, EGER (Böhmen)

(Czechy)

liefert in anerkannt solider Ausführung, Göpel, Vorgelege, Futterbereitungsmaschinen, Dreschgarnituren u. alle Arten von landwirtschaftlichen Maschinen.

dostarcza znane z dobroci kieraty, przystawki do kieratów, maszyny do przyrządzania paszy, młocarnie i wszelkiego rodzaju maszyny rolnicze.

Verlangen Sie die neuesten Prospekte P. O. welche kostenlos zugesandt werden.

Proszę żądać najnowszych prospektów P. O. które wysyła się bezpłatnie.

Ausfuhrverbote.

DEUTSCHLAND: Abfälle von der Glasbereitung und von Glas (Glasbrocken, -bruch, -galle, -schaum, Herdglas, Scherben von Glas und von Glaswaren der N. 708 des stat. Warenverzeichnisses) (Vdg. v. 10. Mai 1916) Eisenbahnwagenbeschläge und -puffer der Nr. 821 a des stat. Warenverzeichnisses; Reissmaschinen (Reisswölfe) und Teile davon; verzinnertes und verzinktes Eisen- oder Stahlgewebe mit einer Maschenzahl von 10 und mehr Maschen auf den Zentimeter Breite und einer Stärke von 0.15—3 mm; Vorrichtungen für elektrische Klingel- und Signalanlagen und deren Teile (einschliesslich der Leitungen); Drahtstühle jeder Art und Teile davon; Fernsprechwand- und -tischstationen (Bkng. v. 13. Mai 1916).

Waldwolle und Rohrwolle N. 28 p. des statist. Warenverzeichnisses; Spargel (N. 33 g); grüner Tee; Algengras (N. 68 a); Seegrass (N. 68 d); Holzmehl und Holzwolle; Korkholz und Korkabfälle; Seggen und Schilfrohr; Färbzucker (Bekantm. v. 20. Mai 1916).

DÄNEMARK: Zichorienwurzeln, Zichorienmehl und fabrizierte Zichorie (Berlingske Tidende).

NIEDERLANDE: Stahlzylinder, auch gefüllt zum Verdichten und Liefern von Gasen aller Art (Niederlandsche Staatscourant).

Zwiebeln in frischem und getrocknetem Zustande (Bericht des kais. Generalkonsulats in Amsterdam).

Gras, Klee und anderes Grünfütter sowie getrocknete Südfrüchte (Telegramme des kais. Generalkonsulats in Amsterdam).

NORWEGEN: Stärke (Norsk Lovtidende 1916).

Oelkitt (Bericht des kais. Generalkonsulats in Christiania).

Rohstoffe für die Herstellung von Fischguano (Fischköpfe-, rücken und andere Fischabfälle (Morgenbladet).

Zakazy wywozu.

NIEMCY: Odpadki ze szkła i produkcji szkła (odpadki i odłamki szkła, bańki szklane, falmusy, szkło roztopione, skorupy ze szkła i towarów szklanych Nr. 708 stat. spisu towarowego) (Rozp. z 10. maja 1916).

Okucia i bufory wagonów kolejowych N. 821 a stat. spisu towarowego; szarparki (wilki szarpiające) i części tychże; cynowane i cynkowane tkaniny ze żelaza i stali, w których na jeden ctm. szerokości przypada 10 lub więcej oczek a grubości 0.15—3 mm; urządzenia dla instalacji elektrycznych dzwonek i sygnałów (włącznie z przewodami); siedzenia z drutu wszelkiego rodzaju i części tychże; telefoniczne aparaty ścienna i stołowe (Obwieszcz. z 13 maja 1916).

Wełna drzewna i trzciniowa N. 28 p stat. spisu towarowego; szparagi (N. 33 g); zielona herbata; wodrośty morskie (N. 68 a); trawa morska (N. 68 d); trociny i wełna drzewna; drzewo korkowe i odpadki korkowe; turzyca i sitowie; cukier barwiony (Obwieszcz. z 20. maja 1916).

DANIA: korzenie cykoryi, cykorya mielona i fabrykowana (Berlingske Tidende).

NIEDERLANDY: cylindry stalowe także i napełnione przeznaczone do uszczelniania i dostawy wszelkiego rodzaju gazów (Niederlandsche Staatscourant).

Cebule świeże i zasuszone (sprawozd. cesarsk. jeneralnego konsulatu w Amsterdamie).

Trawa, koniec i inne pokarmy trawiaste tudzież suszone owoce południowe (teleg. cesarsk. jeneralnego konsulatu w Amsterdamie).

NORWEGIA: Krochmal (Norsk Lovtidende 1916).

Kit olejny (sprawozd. cesarsk. jeneralnego konsulatu w Christianii).

Surowe materyały do wyrobu rybiego guana (rybie główki; grzbiety i inne odpadki z ryb) (Morgenbladet).

RUMÄNIEN: Silber-, Nickel- und Kupfermünzen (Bericht des kais. Konsulats in Bukarest).

SCHWEDEN: Malzgetränke (Stockholms Dagblad).
Lebendes Geflügel (Konsular-Korrespondenz).
Schafe und Ziegen (Nachricht. für Handel, Industrie und Landwirtschaft).

SCHWEIZ: Gewebe roh (auch gesengt), kremiert, gebleicht, mercerisiert, imprägniert oder angefärbt, — die in einzelne Stücke zerschnitten oder zu bestimmten Zwecken zugeschnitten sind, sowie solche, die Näharbeit aufweisen, sofern die Absicht einer Umgehung des Ausfuhrverbotes anzunehmen ist (Bkmg. des schweiz. polit. Departements v. 3. Mai 1916).

RUMUNIA: Monety srebrne, niklowe i miedziane (sprawozd. cesarsk. konsulatu w Bukareszcie).

SZWECYA: Napoje słodowe (Stockholms Dagblad).
Drób w stanie żywym (Korespondencya konsularna).
Owce i kozy (Wiadom. dla handlu, przemysłu i rolnictwa).

SZWAJCARYA: Przędziwo w stanie surowym (także osmalone), opalone, bielone, macerowane, impregnowane lub barwione, pocięte na sztuki lub przystosowane do pewnego celu także i takie, które wykazuje robotę ręczną — o ile zachodzi przypuszczalny zamiar obejścia zakazu wywozowego (obwieszc. szwajc. departamentu polit. z 3. maja 1916).

Maschinenfabrik Aktien-Gesell.

Erste Mährische Wasserleitung & Pumpenbauanstalt

Fabryka Maszyn Tow. Akcyjne

Pierwszy Morawski Zakład budowy pomp i wodociągów

230

ANT. KUNZ IN WEISSKIRCHEN (MÄHREN MORAWY)

ist die beste Spezialfabrik für die Herstellung von Pumpenanlagen, Stadt- und Hauswasserleitungen, moderner Badeeinrichtungen, Hydraulischer Widder- und Windmotoren. Prospekte gratis und franko.

jest najlepszą fabryką specjalną dla urządzeń studziennych, wodociągów gminnych i domowych jakoteż nowoczesnych urządzeń kąpielowych. Motory hydrauliczne i oporowe Prospekty darmo i opłatnie.

Einfuhrverbote.

DEUTSCHLAND: Austern, Hummern, Mieder (Korsette, Leibchen, usw.) aus Geweben von Baumwolle auch gemischt mit anderen pflanzlichen Spinnstoffen (Reichsgblt. S. 111).

Die Vorschriften der Bekanntmachung über Kakao vom 3. März 1916 werden auf Schokoladen aller Art (auch in Packungen) ausgedehnt (Bekanntm. vom 5. Mai 1916).

Zakazy przywozu.

NIEMCY: Ostrygi, homary, sznurówki (gorsety, staniki i t. p.) z przędzy bawełnianej także w połączeniu z innym roślinnym przędziwem (Dz. państw. S. 111).

Przepisy rozporządzenia dotyczącego kakao z 3. marca 1916 rozszerzone zostały także i na wszelkiego rodzaju czekolady (także w opakowaniu) (obwieszc. z 5. maja 1916).

JULIUSZ RUETGERS

CHEM. FABRIKEN FÜR TEERPRODUKTE UND DACHPAPPEN.

WITKOWITZ (Mähren Morawy)

Fabrikation von DACHPAPPEN in allen Stärken; auch Spezialpappen „ARGOLITH“ und „SUPERIT“ teerfrei und geruchlos. ISOLIERPLATTEN, DACHLACK, KARBOLINEUM, KARBOLSÄURE, MOTORENBENZOL und andere Teerprodukte.

CHEM. FABRYKI DLA WYROBÓW SMOŁOWYCH I PAP DACHOWYCH.

WITKOWITZ (Mähren Morawy) ANGERN, BOKSANBANYA.

Wyrób pap dachowych we wszystkich grubościach, także papy specjalne „ARGOLITH“ i „SUPERIT“ bez smoły i zapachu. PŁYTY IZOLACYJNE, LAKIER DACHOWY, KARBOLINEUM, KWAS KARBOLOWY, BENZOL MOTOROWY i inne smołowe wyroby,

Ausfuhrbewilligungen und Einschränkung der Ausfuhrverbote.

DEUTSCHLAND: Getrocknete Schlünde; Gansleberpasteten (in Teig, Terrinen, Blechdosen, u. s. w.) (Bekanntm. v. 20. Mai 1916).

Zezwolenie na wywóz i ograniczenia zakazów wywozowych.

NIEMCY: Suszone pyski; pasztety z gęsich wątróbek (we formie ciasta, w naczyniach, puszkach blaszanych itd.) (ogłosz. z 20. maja 1916).

NIEDERLAND: Kümmelsaat und blaue Mohnsaat in beschränkten Mengen (Bericht des kais. Generalkonsulats in Amsterdam).

Zuchtrinder (Bericht der kais. Gesandtschaft in Haag).

Getrocknete Kartoffeln, wenn sie von frischen stammen, für welche die Ausfuhr bewilligt worden ist (Bericht des kais. Generalkonsulats in Amsterdam).

SCHWEDEN: gebrauchte Umschliessungen aus Jute- und Baumwollgeweben die bei der Einfuhr von ausländischen Waren verwendet worden sind (Stockholms Dagblatt).

NIEDERLANDY: Nasiona kminku i niebieskiego maku w ograniczonych ilościach (sprawozd. cesarsk. jeneralnego konsulatu w Amsterdamie).

Bydło opasowe (sprawozd. cesarsk. poselstwa w Hadze).

Suszone kartofle jeśli pochodzą z takich świeżych, dla których był wywóz dozwołonym (sprawozd. cesarsk. jeneralnego konsulatu w Amsterdamie).

SZWECYA: używane opakowanie z juty i przędzy bawełnianej, które już było użytem przy dowozie towarów zagranicznych (Stockholms Dagblatt).

Actien Gesellschaft der **Akcyjne towarzystwo**
Emaillirwerke u. Metallwarenfabriken **AUSTRIA** **fabryk emaliowych i metalowych**
CENTRALBUREAU: WIEN IX/1, LICHTENSTEINSTRASSE 22
BIURO CENTRALNE: WIEN IX/1, LICHTENSTEINSTRASSE 22
Fabriken: — Fabryki: BRUNN (Mähren), KNITTELFELD (Steiermark), BRUX (Böhmen)

Modernste Einrichtungen. •	Arbeiteranzahl 4300.
Telephon: Wien 13.639—20.228.	Najnowocześniejsze urządzenia. 4300 robotników.
Neu errichtet:	Nowo urządzone
Ständige Auskunftstelle für alle Fragen der Kehrlichtbeseitigung.	Stałe biuro informacyjne dla usuwania odpadków i śmieci.
Erzeugnisse: Rohe, emaillierte, verzinnete Kochgeschirre aller Art, verzinkte Artikel u. Militär-Artikel.	Wyroby: Zwykłe emaliowane, cynowane naczynia do gotowania i wszelkiego rodzaju artykuły ocynkowane i artykuły wojskowe.

225

Ausländische Ausfuhrzölle.

In England wurde die Einführung eines Ausfuhrzölles auf Palmkerne und alle anderen Nüsse und Saaten, die für Oelerzeugung in Betracht kommen und nach irgend einem anderen Lande als Grossbritannien ausgeführt werden, vorgeschlagen.

Zagraniczne cła wywozowe.

W Anglii zaprojektowano wprowadzenie cła wywozowego na ziarna palmowe tudzież wszelkie orzechy i nasiona nadające się do wyrobu oleju, o ile one gdziekolwiek poza Anglię wywiezione być mają.

I. österr.-ungar. k. k. priv.

Kautschuk-u. Metallstempelfabrik R. GÄRDNER & COMP.

Wien, IV. Hauptstrasse 37
und Atzgersdorf bei Wien.

Stampiglien jeder Art aus Kautschuk und Metall.

Petschafte, Kautschuktypen, Siegelmarken, Stempelfarben und -Polster, Heft- und Vervielfältigungsapparate, Datumstempel, Signierstempel und Schablonen, Paginiermaschinen und Pressen für **Militär, Ämter, Handel, Industrie u. Gewerbe.**

I. austro-węg. c. k. uprzyw.

Fabryka pieczęci kauczukowych i metalowych R. GÄRDNER & Co.

Wien, IV. Hauptstrasse 37 u. Atzgersdorf bei Wien.

Pieczęcie każdego rodzaju z kauczuku i metalu — Pieczętka, czcionki kauczukowe, nalepki, poduszki i farby do pieczętek, aparaty do zeszywania i powielania, stampilie do sygnatur; szablony, numeratory i prasy dla **c i k wojska, biur, handlu, przemysłu i rękodziela**

222

Feldbahn-Miete, Lokomotiv-Miete, Betonmaschinen-Miete

ebenfalls **Kauf** unter günstigen Konditionen für k. u. k. Behörden, sowie für Industrie-Unternehmungen in Polen, Galizien und der Bukowina

empfiehlt die Firma

Julius Weiss

Repräsentationsbureau von

Roessemann & Kühnemann,
Lemberg, Graf Potockigasse 26,

Wien I, Graben 29a Trattnerhof.

141-III

Gemeinsame Filiale
der Kais. Kön. privilegirten
Österreichischen Länderbank
und Ungarischen Escompte-
u. Wechsler-Bank für Polen
Dąbrowa (Polen)

Telegramm Adresse:

Länderbank, Dąbrowa Polen

Bank- und Warenabteilung

Waren Einfuhr Waren Ausfuhr

219

Filia wspólna
Ces. Król. Uprzyw.

Austryackiego Länderbanku
i Węgierskiego Banku Eskonto-
wego i Wymiennego dla Polski
Dąbrowa (Polska)

Adres telegraficzny:

Länderbank, Dąbrowa Polen

Oddział bankowy i towarowy

Przywóz towarów Wywóz towarów

Landwirtschaftliche Arbeiter aus dem k. u. k. Okkupationsgebiete für die oesterreichisch- ungarische Monarchie.

Die Verwendung von landwirtschaftlichen Arbeitern aus dem k. u. k. Okkupationsgebiete im Bereiche der oesterreichisch-ungarischen Monarchie wird von der k. u. k. Militärverwaltung in folgender Weise für den Zeitraum bis zur Ernte im k. u. k. Okkupationsgebiete organisiert:

Der Arbeitsvertrag wird zwischen dem Arbeiter und der k. u. k. Militärverwaltung geschlossen, wobei Letztere durch bestellte Vertrauenspersonen die Arbeitertransporte leitet, überwacht und auch Arbeitsgelegenheit zuweist. Der Arbeiter ist verpflichtet, womöglich mit eigenen Geräten unter der Leitung und dem Schutze der Behörden täglich durch 12 Stunden — ausschliesslich der Arbeitspausen — landwirtschaftliche Arbeiten zu verrichten, wobei er in dringenden Fällen auch noch zu Überstunden gegen eine Separatbelohnung von 30 h. pro Stunde verpflichtet ist.

Der Arbeiter kann zum Zwecke der Mitarbeit seine Frau und Kinder mitnehmen und wird ihm und seiner Familie die Rückbeförderung spätestens zwischen 12.—20. Juli garantiert. Als Angeld erhält er 5 Kronen bei freier Hin- und Rückfahrt. Er bekommt während der ganzen Reisedauer und Arbeitszeit freie Wohnung, freie Verköstigung und ausserdem an Lohn 2 Kronen täglich. Der Arbeitslohn für Frauen und Burschen beträgt 1 K 60 h. täglich. Für brave und tüchtige Arbeiter ist eine Prämie von 5 Kronen ausgesetzt. Auch die Lohnauszahlung erfolgt nur direkt durch Vertreter des Arbeitgebers und niemals durch Mittelspersonen. Die Einhaltung aller Arbeitsbedingungen wird von den Behörden beaufsichtigt und garantiert.

Zatrudnianie robotników rolnych z Król. Polskiego w Monarchii austriacko-węg.

C. i k. Zarząd wojskowy zorganizował na czas aż do żniw w c. i k. obszarach zajętych Królestwa Polskiego zatrudnianie robotników rolnych z Królestwa Polskiego pochodzących w Monarchii austriacko-węgierskiej w następujący sposób:

Umowę o pracę zawiera robotnik z c. i k. Zarządem wojskowym, które za pomocą ustanowionych osób zafiania transportami robotników kieruje, nad nimi czuwa i miejsce pracy wskazuje. Robotnik jest obowiązany narzędziami o ile możliwości własnymi pracować przy gospodarstwie rolnem pod kierownictwem i ochroną władz przez 12 godzin dziennie, nie wliczając pauz. W wypadkach nagłych ma on obowiązek pracować i dłużej niż 12 godzin za osobnem wynagrodzeniem po 30 hal. za godzinę.

Do pomocy może robotnik zabrać żonę i dzieci a Zarząd wojskowy poręcza jemu i rodzinie powrót do domu najpóźniej między 12 a 20 lipca. Tytułem zadatku otrzymuje robotnik 5 koron tudzież wolną jazdę dla siebie i rodziny tam i z powrotem. W czasie podróży i podczas całego zakontraktowanego czasu pracy otrzymuje robotnik mieszkanie i całkowite wyżywienie a nadto po 2 korony tytułem dziennej płacy, zaś kobiety i chłopcy po 1 K 60 h. dziennie. Dla pracowitych robotników przeznaczoną jest nadto premia w kwocie 5 koron. Wypłata zarobków nastąpić może jedynie przez zastępców pracodawcy lecz nigdy przez pośredników. Władze ręczą i czuwają nad wykonaniem wszystkich warunków umownych.

Seilerwaren, aller Art, Gurten,
Bindfaden, Schnüre, Säcke,
Segelleinen, etc.

liefern in vorzüglicher Qualität

„Gebrüder Deutsch, Bielitz, Oesterr. Schles.“

146

Towary powroźnicze wszel-
kiego rodzaju, gurty, sznurki,
sznury, wory, płachty żaglowe
itd. dostarczają w wyborowym gatunku

Wirtschaftliche Mitteilungen aus dem k. u. k. Okkupationsgebiete in Polen.

Die Landwirtschaftsgesellschaft. Der Landwirtschaftsgesellschaft im Königreiche Polen und der landwirtschaftlichen Kreditgesellschaft im Königreiche Polen wurde bewilligt, ihre Tätigkeit im k. u. k. Okkupationsgebiete wiederaufzunehmen.

Landwirtschaftliches Institut in Puławy. In fachmännischen Kreisen wird die Neuorganisierung des bis nun stark russifizierten landwirtschaftlichen Institutes in Puławy in Erwägung gezogen und zwar soll dasselbe neben der allgemeinen, der landwirtschaftlichen und der forstwirtschaftlichen noch eine Abteilung für Haustierschutz und für Gartenbau umfassen.

Galizische Banken im Königreiche Polen. Der Landesbank und Industrie-Bank in Galizien wurde die Gründung von Filialen im k. u. k. Okkupationsgebiete Polens bewilligt. Zunächst gelangen Filialen in Lublin und Dąbrowa Górnicza zur Eröffnung.

Wiadomości gospodarcze z c. i k. krajów zajętych w Król. Polskiem.

Centralne Towarzystwo rolnicze. Centralnemu Towarzystwu rolniczemu w Królestwie Polskiem oraz Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu w Królestwie Polskiem zezwolono na podjęcie czynności w c. i k. obszarach zajętych.

Instytut rolniczy w Puławach. W kołach zawodowych zainteresowano się sprawą wskrzeszenia brutalnie dotąd russyfikowanego Instytutu agronomicznego w Puławach. Wedle projektu ma instytut ten obejmować wydział ogólny, rolniczy, leśny, wydział chowu zwierząt domowych tudzież ogrodniczy.

Banki krajowe w Królestwie. Galicyjski Bank krajowy tudzież Bank przemysłowy uzyskały zezwolenie na otwarcie filii w c. i k. obszarach zajętych Królestwa Polskiego. Na razie założone będą filie w Lublinie i w Dąbrowie Górniczej.

Die Handels- u. Gewerbekammer in Wien I., Stubenring 10,

erteilt allen Kaufleuten aus dem
Okkupationsgebiet unentgeltlich
Auskünfte über Zölle, Ausfuhrver-
bote u. Bezugsquellen oesterrei-
chischer Erzeugnisse.

== Bureaustunden: 9-6 Uhr. ==

Telegrammadresse: Hagekammer.
Telephon 20494, 20495, 20496.

Izba Handlowa i Przemysłowa w Wiedniu I., Stubenring 10,

udziela wszystkim kupcom z ob-
szaru okupowanego bezpłatnych
wiadomości o cłach, zakazach wy-
wozu, źródłach zakupna wyrobów
:: austriackich. ::

== Godziny urzędowe: 9-6. ==

Adres telegraficzny: Hagekammer.
Telefon 20494, 20495, 20496.

Versicherungswesen. Die Wechselseitige Versicherungsgesellschaft in Krakau eröffnet zum Betriebe von Lebensversicherungsgeschäften eine Zahlstelle in Lublin.

Der Warschauer Versicherungsgesellschaft „Snop“, die sich nummehr „Towarzystwo wzajemnego ubezpieczenia od ognia Snop“ nennt, wurde unter der Bedingung der Errichtung einer Filiale im Bereiche des M. G. G. bewilligt, im k. u. k. Okkupationsgebiete die Versicherung von Gebäuden und Mobilien gegen Feuer zu übernehmen.

Konzessionszwang für Stampiglien und Siegelmarkenerzeugung. Zur Erzeugung von Stampiglien und Siegelmarken ist unbedingt eine Konzession seitens des k. u. k. Kreiskommandos notwendig.

Ubezpieczenie. Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie otwiera w Lublinie w sprawach ubezpieczenia życiowego miejsce wyplat.

Warszawskiemu Towarzystwu ubezpieczeń „Snop“, którego firma brzmi obecnie „Towarzystwo wzajemnego ubezpieczenia od ognia Snop“ zezwolono na zawieranie interesów ubezpieczenia od ognia ruchomości i nieruchomości w c. i k. obszarach zajętych Królestwa Polskiego pod warunkiem utworzenia filii na tychże obszarach.

Przymus koncesyjny dla wyrobu pieczętek i pieczęci. Do wyrobu pieczętek i pieczęci konieczną jest koncesya, której udziela c. i k. Komenda obwodowa.

Schichta-Pranie — Wojenne-Pranie

najtańszy, najochronniejszy i najskuteczniejszy sposób prania:

Namocz bieliznę z ekstraktem do prania „**Pochwała gospodyni**“ przez parę godzin albo przez całą noc. Pierz potem jak zwykle dalej. Tylko trochę mydła — najlepiej mydła Schichta, z marką „Jeleń“ — potrzeba, by najśliczniejszą bieliznę otrzymać.

Do nabycia w lepszych handlach.

Zaoszczędza pracę, czas, pieniądze i mydło.

218

Jerzy Schicht, Tow. akc. Aussig, n. Ł. Czechy, Austria

Fabryki mydła, świec i oliwy.

Największa fabryka w swoim rodzaju na europejskim kontynencie.

Die Benachrichtigung des Wechselschuldners, die Fristverlängerung im Wechsel- und Scheckrecht und die Verpflichtung zur Zinszahlung im kaiserlich deutschen Okkupationsgebiete. Der Wechselinhaber eines bereits fälligen oder bis zum 1./7. 1916 fällig werdenden Wechsels ist verpflichtet, dem Bezogenen bis 1./8. 1916 und bei späterer Fälligkeit des Wechsels innerhalb eines Monats nach der Fälligkeit Nachricht zu geben, dass er den Wechsel besitzt. Diese Benachrichtigung ersetzt, was die Zinszahlung anbelangt, den Protest mangels Zahlung.

Die Fristen für die Vornahme einer Handlung zwecks Ausübung oder Erhaltung des Wechselrechtes oder des Regressrechtes aus dem Scheck wurden bis 30. September 1916 verlängert.

Die über die Verpflichtung zur Zinszahlung von Geldforderungen ergangenen Sondervorschriften laufen mit 30. Juni 1916 ab und werden nicht verlängert.

Uwiedomienie dłużnika wekslowego, przedłużenie czasokresów z ustawy wekslowej i czekowej tudzież obowiązków do płacenia procentów w niemieckich obszarach zajętych. Posiadacz weksla już zapadłego lub płatnego w czasie do 1. lipca 1916 winien o tem zawiadomić przekazanego z weksla najpóźniej do 1. sierpnia 1916 a gdy weksel jest później płatnym w ciągu jednego miesiąca po zapadłości. To uwiedomienie zastępuje, o ile chodzi o zapłatę procentów, protest z powodu braku zapłaty.

Czasokresy do przedsięwzięcia pewnej czynności koniecznej dla wykonania lub zachowania praw wekslowych lub czekowych zostały przedłużone do 30. września 1916.

Moc obowiązująca przepisów odrębnych dotyczących obowiązku płacenia procentów od wierzytelności pieniężnych kończy się z dniem 30. czerwca 1916 i nie zostanie więcej przedłużoną.

Den K. u. K. Kreis-, Bezirks- u. Gendarmarie- Kommanden sowie allen K. u. K. Ämtern im Okkupationsgebiet, wird der original Pat. Wiener „Ideal“ Vervielfältiger mit der Glasplatte angelegentlichst empfohlen!

Ermöglicht eine unbegrenzte Anzahl licht- und wasserfester dokumentfähigen tiefschwarzer Abzüge! kein Rad, keine Masse, das einfachste, sicherste Verfahren zur Herstellung von Handschriften, Noten, Schreibmaschinen-Schrift, das Neueste, das Beste, unabnützlich! Bitte Prospekte und Musterabzüge einzuholen von

Vervielfältigungs- Apparate
Bauanstalt

M. E. WIENER

Zakład budowy aparatów
do powielania

WIEN XXII/3 FRAUENGASSE 2.

Durchwegs vaterländisches Erzeugniss!

Kontrahent der Gemeinde Wien. Heeres-Lieferant!

WIEN XXII/3 FRAUENGASSE 2

Wyłącznie krajowy wyrób!

Dostawca gminy młasta Wiednia.

Dostawca wojskowy.

Welt-Austellung Paris 1900
Goldene Medaille.

Wystawa Światowa Paryż 1900
Złoty medal.

Spezial-Fabrik für Herren- und Damen - Kragen u. Manchetten ; Specyjalna fabryka damskich i męskich kołnierzy i mankietów

Kettenmarke

F. PETER'S NACHFOLGER
WIEN VII/3, NEUSTIFTGASSE 73/75.

136

Vorrechte gewisser zur Hebung der Landwirtschaft dienenden Forderungen im kaiserlich deutschen Okkupationsgebiete. Zur Wiederaufnahme oder zur Fortführung der Landwirtschaft im kaiserlich deutschen Okkupationsgebiete in der Zeit vom 1. Oktober 1915 bis 31. Dezember 1916 gegebene Anleihen genießen ein allgemeines Vorrecht auf das ganze bewegliche und unbewegliche Vermögen des Schuldners und auf die Grundstücke, zu deren Nutzen die Anleihe erfolgt ist. Sie gehen auch allen eingetragenen und nicht eingetragenen Grundstückbelastungen im Range vor.

Narewschiffahrt unter deutscher Verwaltung. Zwischen Modlin und Pułtusk wurde die Personen- und Güterbeförderung auf dem Narew aufgenommen. Die Fahrten finden stromauf- und abwärts jeden Dienstag und Freitag statt.

Eine neue Kreditbank in Warschau. In Warschau wurde eine Kreditbank mit einem Stammkapital von 1,000.000 Rubel eröffnet. Die Bank wurde zwecks Gewährung von kurzfristigen Darlehen und zwecks Hebung des Kleingrundbesitzes gegründet.

Projektierung einer Landesbank in Warschau. Auf einer fachmännischen Versammlung in Łódź wurde die Gründung einer Landesbank in Warschau als Emissionsbank in Erwägung gezogen.

Uprzywilejowanie w niemieckich obszarach zajętych wierzycelności obróconych na podniesienie gospodarstwa rolnego. Pożyczki udzielone w czasie między 1. października 1915 a 31. grudnia 1916 celem odbudowy lub dalszego prowadzenia gospodarstwa rolnego w niemieckich obszarach zajętych zażywają ogólnego pierwszeństwa na całym majątku ruchomym i nieruchomym dłużnika tudzież na gruntach, na których podniesienie zużyte zostały. Mają one również pierwszeństwo hipoteczne przed wszystkimi zhipotekowanymi i niezapisanymi długami i ciężarami.

Żegluga na Narwi pod zarządem niemieckim. Między Modlinem a Pułtuskim podjętym został na Narwi przewóz osób i towarów. Jazdy w górę i w dół rzeki odbywają się w każdy wtorek i piątek.

Nowy Bank kredytowy w Warszawie. W Warszawie założonym został bank kredytowy z kapitałem zakładowym 1,000.000 rubli. Bank ten założonym został dla udzielania pożyczek krótkoterminowych i celem podniesienia małej własności.

Projekt założenia banku krajowego w Warszawie. Na zgromadzeniu interesowanych kół w Łódź zastanawiano się nad założeniem banku krajowego jako banku emisyjnego w Warszawie.

ZIEGELEIMASCHINEN — vollständige Ziegelei-Anlagen
STEINBRECHER — vollständige Schotteranlagen in ortsfester und fahrbarer Anordnung
TRANSPORT-ANLAGEN zur Massenförderung, in moderner und betriebssicherer Bauart.

Ludwig Hinterschweiger, Adolf Bleichert & Co. Ges. m. b. H.
in Lichtenegg bei Wels, Oberösterreich.

MASZYNY DLA CEGIELNÍ, całkowite urządzenia cegielń,
ŁAMACZE KAMIENI, całkowite urządzenia do szutrowania zastosowane do ruchu stałego i przenośnego

INSTALACYE TRANSPORTOWE dla masowych ekspedycji w budowie nowoczesnej, dającej gwarancję bezpieczeństwa.

Alle Ansuchen um Ein- und Ausfuhrbewilligungen sind gestempelt (Stempelmarken des M. G. G.) einzureichen.

Wszelkie próśby o pozwolenie wywozu i przywozu muszą być zaopatrzone w znaczki stemplowe Wojsk. Gen. Gubern.

Enorme Gewinnchancen! | Znaczne widoki wygrania!

Kronen **1,000.000** Koron
Eine Million **1,000.000** Jeden Milion

ist der grösstmögliche Gewinn in der
6 öst. k. k. Klassenlotterie

jest największą możliwą wygraną na
6 austr. c. k. loteryi klasowej

die Geschäftsstelle der k. k. öst. Klassenlotterie

Zastępstwo c. k. austr. Loteryj klasowych

ALBERT BAUER, WIEN I. RIEMERGASSE 4

empfehl ich ihre vom Glücke besonders begünstigte

poleca swoje przez szczęście szczególne wybrane

KLASSENLOSE

LOS Y KLASOWE

Ziehung 1 Klasse schon am 14 Juni 1916

Ciągnięcie 1 klasy już 14 czerwca 1916

Jedes zweite Los gewinnt!

Co drugi los wygrywa!

235

Bei der am 14 März stattgefundenen Ziehung 4 Klasse 5 Lotterie entfiel der Haupttreffer von 100.000 K auf das von unserer Geschäftsstelle verkaufte Los Nr. 4456. Da Vorrat gering, Nachfrage riesig gross, erbitten Bestellungen **sofort**. Dieselben werden solange der Vorrat reicht, der Reihe nach ausgeführt.

Przy ciągnięciu 4 klasy 5 loteryi w dniu 14 marca padła główna wygrana 100.000 K na zakupiony w naszym kantorze los Nr. 4457. Ponieważ mamy tylko mały zapas a popyt ogromny, proszę o **natychmiastowe** zamówienia. Uskutecznią się jak długo zapas starczy, według porządku nadejścia.

PREISE DER LOSE PER KLASSE: 1/8 = 5 K, 1/4 = 10 K, 1/2 = 20 K, 1/1 = 40 K.
CENY LOSU OD KLASY:

In der 6 Lotterie kommen nebst tausenden Gewinnen von 400—2000 K folgende Haupttreffer zur Auslosung:

**Grösster Gewinn im Glücksfall
Eine Million 1,000.000**

W 6 Loteryi będą wylosowane obok tysięcy wygranych od 400—2000 K następujące główne wygrane:

**Największa wygrana w pomyślnym wypadku
Jeden Milion 1,000,000**

115.000 Lose — 57.500 Gewinne und 1 Prämie im Gesamtbetrage von K 16.003.800, die vollständig gebühren- und abzugsfrei in barem Gelde ausbezahlt werden.	1	Prämie zu	700000
	1	Gewinn „	300000
	1	„ „	200000
	2	„ „	100000
	1	„ „	80000
	1	„ „	70000
	2	„ „	60000
	2	„ „	50000
	3	„ „	40000
	3	„ „	30000
	2	„ „	25000
	12	„ „	20000
	40	„ „	10000
	50	„ „	5000

115.000 Lose — 57.500 wygranych i 1 prämie w łącznej sumie K 16.003.800 które wypłacone będą w gotówce bez jakichkolwiek potrąceń.

Bestellschein: Ausschneiden, deutlich ausfüllen und sofort einsenden
Zamówienie: Wyciąć, wyraźnie wypełnić i natychmiast wysłać!

Die Geschäftsstelle ALBERT BAUER, Wien I. Riemergasse 4.

Senden Sie mir zur 1 Klasse der 6 Klassenlotterie nebst amtlichen Spielplan und Posterlagschein zur Einzahlung des Betrages.

Ganze Originallose zu K 40   Viertel Originallose zu K 10
Halbe   „   „   20   Achtel   „   „   5

Datum .....

Bitte genau und deutlich zu schreiben.

Name: .....

Genau Adresse: .....

E. Friedl & Co., Wien, IX₂, Hernalsergürtel Nr. 32

206

Telephon 17.755

Telefon 17.775

Glaser- u. Werkzeugdiamanten für alle Industriezwecke, Drehdiamanten f. Schmirgelscheiben u. Kalandrwalzen. Diamanten zum Schneiden von Fliesen und Kacheln. Glasrund- u. Ovalschneidemaschinen für Optiker sowie alle Bedarfsartikel und praktische Werkzeuge für Glaser.

Hauptkatalog mit 500
Abbildungen gratis.

Dyamenty dla szklarzy i do narzędzi, dla celów przemysłowych, dyamenty do krążków szmerglowych i walców kalandrowych, dyamenty do przecinania flizów i kaffi. Maszyny do cięcia okrągłego i owalnego dla optyków jakoteż wszelkie praktyczne przyrządy dla szklarzy.

Katalog główny z 500 rycinami darmo.

Die Gerichtsbarkeit in Zivil- und Strafsachen im k. u. k. Okkupationsgebiete in Polen.

Durch die Verordnung des A. O. K. vom 9. Mai 1916 — M. V. P. V. Bl. Nr. 58 wurde die Gerichtsbarkeit in Zivil- und Strafsachen im k. u. k. Okkupationsgebiete teilweise neu geregelt und zwar in folgender Weise:

Gerichtsorganisation.

Zwecks Ausübung der Gerichtsbarkeit in Zivil- und Strafsachen, soweit sie nicht den Militär- resp. Feldgerichten zusteht, bestehen im k. u. k. Okkupationsgebiete:

- Friedensgerichte,
- Kreisgerichte d. i. Gerichte des Kreiskommandos,
- Gerichtshöfe,
- das Berufungsgericht des Militärgeneralgouvernements.

Die ganze Gerichtsbarkeit zerfällt in die niedere und die höhere Gerichtsbarkeit.

Zur niederen gehören alle Rechtsangelegenheiten, zu deren Entscheidung in erster Instanz laut den bisherigen Vorschriften die Gemeinde- und Friedensgerichte sachlich zuständig waren, zur höheren alle anderen Rechtsangelegenheiten.

Die Rechtsprechung in Sachen der niederen Gerichtsbarkeit steht in erster Instanz den Friedensgerichten und in zweiter Instanz den Kreisgerichten zu. — Die Rechtsprechung in Sachen der höheren Gerichtsbarkeit steht dagegen in erster Instanz den Gerichtshöfen und in zweiter Instanz dem Berufungsgerichte des Militärgeneralgouvernements zu.

SCHUHE | **OBUWIE**
in allen Ausführungen sofort
greifbare Lagerware

Fischer & Co.

Schuhwaren — Skład obuwia
Wien (Wiedeń) VII. Zieglergasse 54.

205

Sądownictwo cywilne i karne w c. i k. obszarach zajętych Królestwa Polskiego.

Rozporządzenie N. K. A. z 9. maja 1916 — Z. W. P. Nr. 58 zmieniło niektóre instytucje sądownictwa cywilnego i karnego w obszarach zajętych Królestwa Polskiego w następujący sposób:

Organizacja sądownictwa.

Celem wykonywania sądownictwa w sprawach cywilnych i karnych, o ile ono nie jest zastrzeżone sądom wojskowym lub polowym ustanowione są w c. i k. obszarze zajętych:

- Sądy pokoju,
- Sądy komend obwodowych t. zw. Sądy obwodowe,
- Trybunały
- i Sąd apelacyjny Wojskowego Jenerał-Gubernatorstwa.

Cała jurydykcyja dzieli się w myśl powyższego rozporządzenia na jurydykcyję niższą i wyższą.

Do jurydykcyi niższej należą wszystkie sprawy prawne, które w myśl istniejących przepisów załatwiały dotychczas w pierwszej instancji Sądy gminne i Sądy pokoju — wszystkie inne sprawy należą do jurydykcyi wyższej.

Jurydykcyę niższego rzędu wykonują obecnie w pierwszej instancji Sądy pokoju, zaś w drugiej instancji Sądy obwodowe.

Jurydykcyę wyższą wykonują natomiast w pierwszej instancji Trybunały, w drugiej instancji Sąd apelacyjny Jenerał-gubernatorstwa.

WEINGROSS- M. BAUER HURLOWNY
HANDLUNG M. BAUER HANDEL WIN

WIEN XI, HAUPTSTRASSE 54.

Kommisionär und Engroslieferant des
k. u. k. Kriegsministeriums, Filialen
und Kellereien Budapest und Fiume,
Spezialität: Export von österr.
Medizinal- und Dessertweinen.

Komisjoner i dostawca hurtowny
c. i k. Ministerstwa wojny. Filie
i piwnice w Budapeszcie i Fiume.
Specjalność: Eksport austriackich
win leczniczych i deserowych.

**BAUMATERIALEN LIEFERT:
HRUSCHAUER TONWARENFABRIK A. G.
HRUSCHAU (Öst. Schles.)**

Salzglasierte Steinzeug-Röhren etc. für Kanalisationen
Krippen aller Art für moderne Stalleinrichtungen
Chamottewaren hochsäure- und feuerfest.

MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH DOSTARCZA:

**HRUSZOWSKA
FABRYKA WYROBÓW KAMIONKOWYCH** Tow. Akc.
HRUSCHAU (Śląsk austr.) 221

Rury kamienne z glazurą solną i t. p. dla Kanalizacji
Złoby wszelkiego rodzaju dla nowoczesnych urządzeń
stajennych

Wyroby szmatowe i ogniotrwałe wytrzymałe na Kwasy.

REIHER, BLUMEN
UND FEDERN IN
GROSSER AUS-
WAHL
STETS LAGERND
bei

CZAPLE PIÓRA,
KWIATY I PIÓRA
W WIELKIM WY-
BORZE ZAWSZE
NA SKŁADZIE
u firmy

RUDOLF FISCHER
WIEN VII. KIRCHENGASSE 13.

205

Die Friedensgerichte treten an Stelle der bisherigen
Gemeinde- und Friedensgerichte und ihre örtliche Zu-
ständigkeit erstreckt sich auf das ganze ihnen zugewie-
sene Amtsgebiet.

Die bis nun geltenden Vorschriften über die sachliche
Zuständigkeit, die Besetzung und Geschäftsführung der
Gemeinde- und Friedensgerichte haben auch bei den
jetzigen Friedensgerichten vollinhaltliche Anwendung.

Der Friedensrichter urteilt mit Heranziehung von
Schöffen mit Ausnahme des Falles, wenn ein staatlicher
Richter zum Friedensrichter bestellt ist, denn dann fun-
giert er als Einzelrichter.

Das Kreisgericht entscheidet als Kollegialgericht
über alle Rechtsmittel gegen Entscheidungen der Frie-
densgerichte. — Die Besetzung des Kreisgerichtes be-
steht aus drei Richtern, von denen einer den Vorsitz
führt. In den Kreisen, wo Gerichtshöfe bestehen, üben
dieselben die Funktionen des Kreisgerichtes aus.

Sądy pokoju wstępują obecnie w miejsce dotychcza-
sowych sądów gminnych i sądów pokoju a ich właści-
wość miejscowa rozciąga się na cały przydzielony im
okręg urzędowy.

Obowiązujące dotąd dla Sądów gminnych przepisy
o własności rzeczowej o składzie Sądów i ich toku
urzędowania mają zupełnie zastosowanie do obcych Są-
dów pokoju.

Sędzia pokoju wydaje wyroki przy współdziałaniu
ławników a tylko wówczas, gdy nim jest sędzia państwo-
wy wyrokuje on sam jeden.

Sądy obwodowe rozstrzygają wszystkie środki praw-
ne przeciw orzeczeniom Sądów pokoju, jako sądy kole-
gialne w gronie trzech sędziów, z których jeden prze-
wodniczy. W obwodach, w których Trybunały są usta-
wodnicze. Trybunały zaś ustanowione w obwodach, wy-
konują jurysdykcję przysługującą Sądom obwodowym.

Ruch towarowy do Królestwa.

Dla przeprowadzenia szybkiej i rzeczowej eks-
pedycji, oclenia i przeprowadzenia inkasa
w obszarach okupowanych Królestwa urzadzili-
śmy ekspozytury w stacjach granicznych
Szczakowa (Granica), Sosnowiec i Rozwadów.

**Specjalne połączenie z Holandją
i Krajami skandynawskimi.**

Informacji o należnościach przewozowych, cłach,
pozwoleniach wywozowych itd. udziela Główne Biuro
we Wiedniu i filie: w Budapeszcie, Tryeście
i Bodenbach nad Łabą.

**CARO & JELINEK, Ges. m. b. H.
WIEN, I. DEUTSCHMEISTERPL. 4.**

Güterverkehr nach Polen.

Behufs rascher und sachgemässer Durchführung von
Expeditionen, Verzollungen und Inkassi nach den
okkupierten Gebieten Polens, haben wir in den
Uebergangsstationen **Szczakowa (Granica), Sosnowice
und Rozwadów** Exposituren errichtet.

**Spezialverkehr von Holland und
den skandinavischen Ländern.**

Auskünfte über Frachten, Zölle, Ausfuhrbewilligungen
und dgl., erteilt die Zentrale in Wien und die
Filialen in Budapest, Triest und Bodenbach a/E.

204

H. EISEN & Co
KRAKAU

**Import sämtlicher Spezerei-Wa-
ren und Delikatessen**

aus den neutralen Staaten, wie auch verschie-
dener Mineralöle, Seife, Petroleum, Zucker, etc.

H. EISEN i SKA
KRAKÓW

**Import wszelkiego gatunku
towarów korzennych**

i delikatesów z państw neutralnych, tudzież
różnego gatunku olejów mineralnych, mydła,
nafty, cukru i t. d.

215

Feinstes u. Ausgiebigstes **Waschblau** u. **Kalkblau** für Wäsche u. Kalk

— liefert —

Najlepszej i najwydatniejszej **farbki niebieskiej** do bielizny i **błękitu wapiennego** do wapna

— dostarcza —

CH. PERLMUTTER

Ultramarinfabrik

Fabryka ultramaryny

Lemberg, Sonengasse 12.

Lwów, ul. Słonecz na 12.

238

Der Gerichtshof entscheidet über alle Rechtsangelegenheiten in Sachen der höhern Gerichtsbarkeit als Kollegialgericht in einer Versammlung von drei Richtern mit Ausnahme gewisser Angelegenheiten, welche laut den bisherigen Vorschriften auch künftighin durch einen Einzelrichter erledigt werden. Im Bereiche des k. u. k. Militärgeneralgouvernements bestehen 4 Gerichtshöfe und zwar:

- in Kielce für die Kreise Busk, Jędrzejów, Kielce, Miechów, Olkusz, Pinczów und Włoszczowa;
- in Lublin für die Kreise Biłgoraj, Cholm, Hrubieszów, Janów, Krasnostaw, Lublin, Lubartów, Puławy, Tomaszów und Zamość;
- in Piotrków für die Kreise Dąbrowa, Nowo-Radomsk und Piotrków;
- in Radom für die Kreise Końsk, Koziernice, Opatów, Opoczno, Radom, Sandomierz und Wierzbnik.

Stukkateur-, Bildhauer-, Alabaster-, Modell- u. Formgipse, ferner Rohgipse und Düngergips, empfiehlt

die Verkaufsstelle der berühmten Egereser Gipswerke

Egereser Gipsverkaufs A. G.
Budapest V, Bálvány u. 4.

Gips sztukaterski, rzeźbiarski, alabastrowy, gips do modelowania i do form, gips surowy i nawozowy

poleca Biuro sprzedaży słynnych fabryk gipsu w Egeres

Egereser Gipsverkaufs A. G.
Budapest V, Bálvány u. 4. 112

Trybunały orzekają w zasadzie jako sądy kolegialne w gronie trzech sędziów z wyjątkiem tych spraw, które w myśl dotychczasowych przepisów podobnie jak dotąd nadal załatwiał będzie jeden członek Trybunału.

W obrębie wojskowego Jenerał-Gubernatorstwa utworzono 4 Trybunały a mianowicie:

- W Kielcach dla obwodów Busk, Jędrzejów, Kielce, Miechów, Olkusz, Pinczów i Włoszczowa,
- w Lublinie dla obwodów Biłgoraj, Chełm, Hrubieszów, Janów, Krasnostaw, Lublin, Lubartów, Puławy, Tomaszów i Zamość,
- w Piotrkowie dla obwodów Dąbrowa, Nowo-Radomsk i Piotrków
- wreszcie w Radomiu dla obwodów Końsk, Koziernice, Opatów, Opoczno, Radom, Sandomierz i Wierzbnik.

Koh-i-noor DRUCKKNÖPFE **Koh-i-noor** ZATRZASKI
Führende Weltmarke MARKA ŚWIATOWA

Wir liefern Automatische Hosenkнопfe zum Durchstechen

„Tari“, „Lord“, „Cosmos“, „Otello“.

Zinkhosenknöpfe

und anderen

Heeresbedarf wie:

Offiziersknöpfe. - Pat. Manteldurchsteckknöpfe für Offiziere und Mannschaft. - Brustabzeichen. - Mil. Gürtelschliessen. Militär Kappenröschen. - Mil. Legitimationskapseln. - Zeltösen. - Handschuh- und Annähdrukknöpfe. - Haken u. Augen. Nadlerwaren aller Art etc.

Verlangen Sie bemustertes Angebot.

Waldes & Co **Waldes i Ska**

Größte Druckknopf-Fabrikanten der Welt

Najwięksi fabrykanci zamekniczy na świecie

Prag - Wrschowitz
Dresden - Warschau

Praga - Wrszawice
Drezno - Warszawa

Niederlage: Wien I, Wipplingerstr. 17. Skład: Wiedeń I, Wipplingerstr. 17.

Węgiel

Koks

Cement

Wapno

Naftę

poleca firma

Kohle

Koks

Zement

Kalk

Petroleum

empfehlte Firma

KRAKÓW N. SILBERZWEIG KRAKAU

PAŃSKA 12.

Na żądanie służę ofertą.

Auf Verlangen diene ich mit Offerte.

Wie werde ich Mitglied der Reichsorganisation?

Indem ich diesen Zettel ausfülle

und an die Kanzlei, Wien, I., Nibelungengasse 7 sende (K 1— und 30 Heller Regiespesen in Briefmarken als Jahresbeitrag).

Name: .....

Adresse: .....

W jaki sposób zostać mogę członkiem organizacji państwowej?

243

O ile wypełnię tę kartkę

i do Biura w Wiedniu I., ul. Nibelungów 7 prześlę należność roczną (K 1— i 30 hal. jako wydatek — w markach).

Nazwisko: .....

Adres: .....

Das Berufungsgericht des Militärgeneralgouvernements entscheidet über alle Rechtsmittel gegen Entscheidungen der Gerichtshöfe als Kollegialgericht. Seine Besetzung besteht aus drei Richtern, von denen einer den Vorsitz führt.

Allgemeine und Verfahrensvorschriften.

Als Prinzip gilt, dass ein Richter, der sich in der ersten Instanz mit einer Angelegenheit befasst hat, an der Entscheidung in zweiter Instanz nicht teilnehmen darf.

In Strafsachen wird bei allen Kollegialgerichten die öffentliche Anklage von einem Gerichtsbeamteten vertreten. Eine Kassationsklage ist nur gegen gewisse Urteile der Friedensgerichte zulässig und den Antrag auf Wiederaufnahme des Verfahrens entscheidet endgiltig das Berufungsgericht.

Sąd apelacyjny Jenerał-Gubernatorstwa rozstrzyga wszelkie środki prawne wniesione przeciw orzeczeniom Trybunałów jako Sąd kollegialny w gronie trzech sędziów.

Przepisy ogólne i postępowanie.

Zasadniczo sędzia, który w pierwszej instancji brał udział w załatwianiu pewnej sprawy — nie może brać udziału w załatwianiu tej samej sprawy w drugiej instancji.

W sprawach karnych wnosi oskarżenie publiczne przed wszystkimi Sądami kollegialnymi urzędnik sądowy, skarga kasacyjna dopuszczalną jest tylko przeciw niektórym wyrokom Sądów pokoju, a wniosek na wznowienie postępowania załatwia ostatecznie Sąd apelacyjny Jenerał-Gubernatorstwa.

JAC. RIPPER, Wien II. Ferdinandstrasse 25.

Fabrik Ätherischer Öle, Essenzen u. giffreier Farben empfiehlt seine Spezialitäten zur Erzeugung von Rum, verschiedener Liqueure, wie auch Fruchtesenzen-Extrakte und Äther für Kanditen, Sodawasser und Limonaden.

227

Generalvertretung und Commissionslager:
Ch. Perlmutter, Lemberg, Sonnengasse 12.

Fabryka olejów eterycznych, esencyj i nieszkodliwych barwników poleca swe specyjalności dla wyrobu rumu, rozmaitych likierów, jakoteż esencye owocowe i etery do wyrobów kandyzowanych, wody sodowej i lemoniad.

Agencya generalna i skład komisowy:
Ch. Perlmutter, Lwów, ul. Słoneczna 12.

In Zivilsachen ist die Kassationsklage überhaupt unzulässig; den Antrag auf Revision oder Aufhebung des Urtheiles entscheidet endgiltig das Berufungsgericht. — Wenn nach den bisherigen Vorschriften in Zivilsachen ein Staatsanwalt teilzunehmen hat und das Gericht eine solche Vertretung für geboten erachtet, so bestellt es einen Kurator, welcher das öffentliche Interesse vertritt.

In Vormundschafts- und Hypothekangelegenheiten bleiben die bisherigen Vorschriften unberührt.

Alle öffentlichen Kundmachungen, welche bis nun im Amtsblatte des Gouvernements oder des Senates oder in anderen amtlichen Blättern erfolgen sollten, werden von nun ab im Verordnungsblatte des k. u. k. Militärgeneralgouvernements veröffentlicht. Ausserdem kann das Gericht je nach der Sachlage die Kundmachung auch in anderen Blättern anordnen.

Alle Ausnahmsbestimmungen, welche laut den bisherigen Vorschriften nur gegen Angehörige der österreichisch-ungarischen Monarchie oder einer mit ihr verbundenen Macht gerichtet waren, erscheinen aufgehoben

W sprawach cywilnych skarga kasacyjna jest wogóle niedopuszczalną, wniosek na rewizję lub uchylenie wyroku załatwia ostatecznie Sąd apelacyjny Jenerał-Gubernatorstwa. Jeśli w sporze cywilnym w myśl dotychczasowych przepisów miał brać udział prokurator, a Sąd takie zastępstwo za wskazane uzna, wówczas ustanowi on kuratora z obowiązkiem strzeżenia publicznego interesu.

W sprawach opiekuńczych i hipotecznych pozostają w mocy dotychczasowe przepisy.

Wszelkie publiczne obwieszczenia, które musiały być dotychczas ogłaszane w dzienniku urzędowym byłego gubernatorstwa, we Wiadomościach Senackich lub innych urzędowych dziennikach — będą odtąd zamieszczane w Dzienniku rozporządzeń c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa. Ponadto może Sąd o ile uzna to za wskazane zarządzić ogłoszenie także i w innych pismach.

Wszystkie postanowienia wyjątkowe skierowane wedle dotychczasowych przepisów wyłącznie przeciw obywatelom Monarchii austriacko-węgierskiej lub sprzymierzonej z nią mocarstwa zostają uchylone.

GEGRÜNDET 1833 **JOSEF GRÜLLEMAYER** ROK ZAŁOŻENIA 1833

K. u. k. Hof- & Landesbefugte Metall-Bronze-
warenfabrik, Metall-, Zink & Eisengiesserei,
Wien XVI., Friedrich Kaisergasse 61.

Erzeugt Beschläge für Bauten, Waggonen & Schiffe in
allen Metallen, wie Messing, Rotguss, Nickelbronze etc,
desgleichen in allen chemischen Färbungen in einfacher
bis zur feinsten Ausführung.

Auf Wunsch diene mit illustriertem Kataloge nebst
Preisliste.

207

C. i. k. uprzyw. fabryka towarów brązowo-metalo-
wych, odlewnia metali, cynku i żelaza
Wiedeń XVI., Friedrich Kaisergasse 61.

Wyrabia okucia budowlane, dla wagonów i okrętów
ze wszystkich metali jak: mosiądzu, żelaziaka czerwone-
go, brązu niklowanego itd., tudzież we wszystkich che-
micznych kolorach od pojedynczych do najwykwintniejszych.
Na żądanie służę ilustrowanym katalogiem wraz
z cenami.

Aufsichtsrechte.

Der Militärgeneralgouverneur führt die Dienstaufsicht über das gesamte Gerichtswesen. Der Gouverneur kann auch jede rechtskräftige Entscheidung sistieren, eine neuerliche Beschlussfassung anordnen oder anderen richterlichen Organen übertragen. Die Vorsitzenden der Kreisgerichte, der Gerichtshöfe und des Berufungsgerichtes haben jedes Urteil, das gegen Recht und Gesetz verstößt, zu sistieren und samt dem ihrseits beantragten Urteile dem zuständigen Kommandanten (bei Kreisgerichten und Gerichtshöfen dem Kreiskommandanten, beim Berufungsgerichte dem Militärgeneralgouverneur) vorzulegen. Derselbe hat dann das sistierte oder das vom Vorsitzenden beantragte Urteil zu bestätigen. Dem Vorsitzenden des Kreisgerichtes steht überdies das Delegierungsrecht zu, d. h. er kann anstatt des örtlich zuständigen ein anderes Friedensgericht zur Entscheidung einer Rechtsache oder zur Führung einer Vormundschaftsangelegenheit bis auf Widerruf bestimmen. Er kann auch den Vorsitz im Familienrate einem anderen Friedensrichter übertragen.

Prawo nadzoru.

Nadzór służbowy nad całym sądownictwem wykonuje Jenerał-Gubernator, jemu przysługuje prawo zawieszenia każdego nawet prawomocnego orzeczenia, prawo zarządzania powzięcia ponownej uchwały i przekazania jej innym organom sędziowskim. Przewodniczący Sądów obwodowych, Trybunału i Sądu apelacyjnego mają prawo i obowiązek zawieszania każdego wyroku sprzeciwiającego się prawu i ustawie i przedkładania tegoż wraz z zaproponowanym przez siebie wyrokiem właściwemu Komendantowi. Właściwym Komendantem dla Sądów obwodowych i Trybunałów jest Komendant obwodu, a dla Sądu apelacyjnego Jenerał-Gubernator. Komendanci ci zatwierdzają następnie albo wyrok zawieszony lub też przez przewodniczącego im zaproponowany.

Przewodniczącemu Sądowi obwodowemu przysługuje również prawo delegacji to znaczy przeznaczenia aż do odwołania, w miejsce Sądu miejscowo właściwego do załatwienia pewnej sprawy lub przeprowadzenia sprawy opiekuńczej — innego Sądu pokoju; może on również do przewodnictwa w radzie rodzinnej innego powołać sędziego.

WERKZEUGSTAHL, STEINBOHRSTAHL

für alle Gesteinsarten,

SCHWEISSTAHL

zum Anstählen von Krampen, Hacken usw.,

MASCHINENBOHRER

fertig gehärtet, für elektr. u.
pneumatische Bohrmaschinen.

Spiralschlangenbohrer.

BERGBAUWERKZEUGE:

Kohlen-, Erd- und Schrämpicken,
Grubenfäustel, Wandpocher usw.,

ABGÜSSE AUS STAHLFORMGUSS.

GEBR. BÖHLER & Co.

AKTIENGESELLSCHAFT,

WIEN I, ELISABETHSTRASSE 12,
BUDAPEST VI, ANDRASSY-UT 41.

STAL DO NARZĘDZI, STAL WIERTNICZA

do kamieni wszelkiego rodzaju,

STAL SPAWALNA

do nastalania podbijaków, siekier i t. d.,

ŚWIDRY MASZYNOWE

gotowe utwardnione, dla elektrycz-
nych i pneumatycznych wiertarek.

Bory spiralne do wiertarek.

NARZĘDZIA KOPALNIANE:

Pikle do węgla, ziemne i czepne, napiętki
kopalniane, młotki do opukiwania ścian,
ODLEWY Z LEIZNY STAŁOWEJ.

BRACIA BÖHLER I SP.

TOWARZYSTWO AKCYJNE,

WIEDEŃ I, ELISABETHSTRASSE 12,
BUDAPEST VI, ANDRASSY-UT 41.

Rechtshilfe.

Alle Gerichte und Behörden im k. u. k. Okkupationsgebiete haben sich gegenseitig Rechtshilfe zu leisten. Den Gerichten und Behörden der österreichisch-ungarischen Monarchie, des deutschen Reiches und des deutschen Okkupationsgebietes ist unter Voraussetzung der Gegenseitigkeit ebenfalls Rechtshilfe zu gewähren.

Gerichtliche Vergleiche und Erkenntnisse von Gerichten in der österr.-ung. Monarchie, im deutschen Reich und im deutschen Okkupationsgebiete sind in Zivilsachen unter jene Voraussetzungen und in jenen Grenzen zu vollstrecken, die im betreffenden Staate für die Vollstreckung auswärtiger Erkenntnisse festgesetzt sind. Um Vollzug eines solchen Exekutionstitels kann der Gläubiger unmittelbar beim zuständigen Gerichte oder durch Vermittlung des ausländischen Gerichtes ansuchen, es muss jedoch dem Gesuche eine Vollstreckungsbewilligung oder eine Bestätigung des ausländischen Gerichtes, dass der Exekutionstitel vollstreckbar ist, beigelegt werden. Über die Vollstreckbarkeit des ausländischen Exekutionstitels und über die Bewilligung der vorläufigen Sicherstellung des Anspruches wird nach den bisherigen Vorschriften entschieden.

Übergangsbestimmungen.

Die angeführte Verordnung tritt am 1. Juni 1916 in Kraft. Bei einem nach Bestimmungen der neuen Verordnung nicht zuständigen Gerichte anhängige Rechtssachen sind nur dann dem zuständigen Gerichte abzutreten, wenn bis 20. Mai 1916 eine mündliche Verhandlung noch nicht stattgefunden hat und auch nicht anberaumt wurde. Sonst ist das Verfahren vor dem Gerichte zu Ende zu führen, bei dem es anhängig war.

Anhängige Vormundschaftssachen sind bei dem bisher zuständigen Gerichte weiter zu führen.

Pomoc prawna.

Wszystkie Sądy i władze w c. i k. obszarach zajętych mają obowiązek wzajemnego udzielania sobie pomocy prawnej. Mają one również obowiązek udzielania pomocy prawnej Sądom i innym władzom w Monarchii austriacko-węgierskiej, w państwie niemieckim i w niemieckim obszarze zajętych, lecz tylko pod warunkiem wzajemności.

Ugody sądowe i wyroki Sądów w Monarchii austriacko-węgierskiej, w państwie niemieckim i w niemieckim obszarze zajętych, wydane w sprawach cywilnych mają być wykonywane pod tymi warunkami i w tych granicach, które obowiązują w odnośnym państwie co do wykonywania zagranicznych wyroków cywilnych. Wierzyciel może domagać się wykonania tytułu egzekucyjnego albo bezpośrednio wprost we właściwym Sądzie lub za pośrednictwem Sądu zagranicznego, do podania musi jednak być dołączonym polecenie wykonania egzekucji lub poświadczenie Sądu zagranicznego, że odnośny tytuł egzekucyjny jest wykonalnym. O dopuszczalności egzekucji na podstawie zagranicznego tytułu i o dozwoleniu zabezpieczenia roszczenia mającego się egzekwować rozstrzygają Sądy na podstawie dotychczasowych przepisów.

Postanowienia przejściowe.

Powołane rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1. czerwca 1916. Sprawy zawisłe w Sądzie, który w myśl nowego rozporządzenia jest niewłaściwym do ich załatwienia, mają być wówczas przeniesione do Sądu właściwego jeżeli do dnia 29. maja 1916 ani ustna rozprawa jeszcze się nie odbyła ani też wyznaczoną nie została — w przeciwnym razie winien ją ukończyć ten Sąd, w którym zawisła.

Toczące się sprawy opiekuńcze ma prowadzić nadal ten Sąd, który dotychczas był właściwym.

Anton Rabl's Nachf.

Oswald Röhler.

Wien, XVIII | 1. Theresiengasse 42 | 44.

Brunnen- & Pumpen- Bauanstalt,**Tiefbohrungen.****Benoidgas - Apparate & - Motore****Benoidgasbeleuchtung für Häuser,****Villen, Güter, Bahnhöfe & Ortschaften.**

228

MUTTONÉ & Co

WIEN III., — MÄHR. OSTRAU.

*Sauerstoff / Kohlensäure
Wasserstoff etc.**Autogene Schweiss-
und Schneideapparate /
Schweisstäbe — Drähte
und Pulver. / Acetylen-
lampen / Grubenlampen
Glühlampen / Lötlampen**Tlen / Kwas węgl. / Wo-
dór / Aparaty do cięcia
i spajania samorodnego.
Sztaby do spajania,
Druty i proszek / Lampy
acetylenowe Lampy ko-
palniane / Lampy żaro-
we / Lampy do lutowania*

234

Insertionsanträge.

Bei Ansuchen um Aufnahme von Inseraten in den „Mitteilungen“ ist von Firmen in der Monarchie die Beglaubigung der zuständigen Handels und Gewerbekammer, von Firmen des Okkupationsgebietes die Beglaubigung des betreffenden Kreiskommandos beizubringen.

Wniosek o przyjęcie inseratów.

Wnioski o przyjęcie inseratów do „Wiadomości“ wystosowane przez firmy w Monarchii muszą być uwierzytelnione przez właściwą Izbę handlową i przemysłową, wnioski zaś firm w terytoriach zajętych muszą być uwierzytelnione przez odnośne Komendy obwodowe.

Firmeneinsicht.

Oesterreichische und ungarische Firmen können bei der k. u. k. Warenverkehrszentrale in die Liste der im k. u. k. Okkupationsgebiete Polens befindlichen Firmen Einsicht nehmen.

Wgląd do spisu firm.

Firmy austriackie i węgierskie mogą uzyskać dostęp do znajdującego się w c. i k. Zarządzie obrotu towarowego spisu firm istniejących w c. i k. obszarach zajętych Królestwa Polskiego.

Geschichtliches.

Der Bergbau im k. u. k. Okkupationsgebiete. Die Anfänge eines geregelten Bergbaues in Polen reichen bereits in das 14. Jahrhundert zurück. Um diese Zeit begegnet man schon im Kreise Olkusz und Kielce Silberbergwerken, Kupfer- und Bleierzwerken.

Die jährliche Produktion von Silber und Blei hatte damals einen Wert von ca. 400.000 Kronen; in Olkusz wurde sogar eine Münzstätte zur Prägung von Silbermünzen gegründet. Auch farbiger Marmor wurde in diesen Gegenden gewonnen.

Infolge Zuerkennung des Bodenregales an die Grundeigentümer nimmt der Bergbau im 16. Jahrhundert einen grossen Aufschwung. Es entstehen neue Eisenhütten und Fabriken. In Olkusz finden wir in dieser Zeit bereits zirka 200 Schächte und die Zahl von Bergarbeitern steigt schon in die Tausende. Dieser Stand dauert bis in das 17. Jahrhundert, in welchem politische Ereignisse, fortwährende Kriege, Mangel an Arbeitskraft und elementare Naturereignisse dazu beitragen, dass das Bergwesen in Verfall geriet. — Den königlichen Mitteln und einer neu gegründeten Aktiengesellschaft verdankt Polen im 18. Jahrhunderte einen abermaligen Aufschwung in der Gewinnung von Bergbauprodukten. Man beginnt wieder in Miedziana Góra mit der Förderung von Kupfererzen und Verschmelzung derselben für die Warschauer Münzstätte, — in Busk und Solec wird Sudsalsz gewonnen. Es entstehen in dieser Zeit in Dąbrowa und Olkusz Kohlen- und Amalgamgruben, in Kielce werden Hüttenwerke, welche die heimischen Produkte an Kupfer und Blei verarbeiten gegründet. Ebenso entstehen in Rejowce und Starachowice neue Hüttenwerksanlagen; in Olkusz beginnt man endlich mit der Trockenlegung der Silberbergwerke.

Gegen das Ende des 19. Jahrhunderts wurde von der russischen Regierung die Polnische Bank, welche die einheimische Bergwerksindustrie finanzierte, aufgelöst und ausserdem die neuen, die Industrie schädigenden Bahntarife eingeführt — wodurch die hochentwickelte Bergwerksindustrie Polens lahmgelegt wurde.

Die russische Regierung befolgte damit zwei Ziele, einerseits wollte sie die wirtschaftliche Hebung Polens hintanhaltend, andererseits die polnische Industrie von der russischen abhängig machen.

Böhmische Hopfen

Saazer und Auschaer Provenienz in Ballen, Ballots oder Büchsen

liefern

BENJAMIN SCHWARZ & SÖHNE

Hopfenhandlung in Auscha

(Gegr. 1830).

Chmielu czeskiego

proweniencyi: Saaz i Auscha w balach, balotach i puszках

dostarczają

Skład chmielu w Auscha

(Założ. 1830).

226

Dział historyczny.

Przemysł górniczy w Królestwie Polskiem. Już w średnich wiekach znajdujemy w Królestwie Polskiem rozwinięty przemysł górniczy. Istnieją już podówczas w Olkuskim i Kieleckim kopalnie srebra, rudy miedzianej i ołowianej tudzież marmurów kolorowych. Wartość wydobywanego srebra i ołowiu dochodzi rocznie do 400.000 koron — a w Olkuzsu otwarto nawet mennicę do wybijania srebrnej monety. Przyznanie właścicielom ziemi własności zastrzeżonych minerałów powoduje w 16 wieku powstanie licznych fabryk żelaznych i hut przetapiających rudę. W Olkuskim wzrasta już liczba szybów do 200, górników zorganizowanych w gwarectwach liczymy na tysiące.

Stan ten trwa do 17 wieku, w którym wypadki polityczne, ciągłe wojny, brak sił roboczych i zapad niektórych głównych sztolni, spowodowały dłuższy zastój w przemyśle górniczym.

Inicyatywie królewskiej i zawiązanemu w tym celu towarzystwu akcyjnemu w 18 wieku zawdzięczamy ponowny rozkwit przemysłu górniczego. Kosztem królewskim rozpoczęto się ponownie wydobywanie na Miedzianej Górze rudy miedzianej i przetapianie tejże dla mennicy warszawskiej — w Busku i Solecu warzy się sól. W tym samym czasie powstają kopalnie węgla i galmanu w Olkuskim i w Dąbrowie, w Kieleckim tworzą się nowe huty dla przetapiania miedzi i ołowiu z rud miejscowych, powstają zakłady w Rejowcu i Starachowicach, podjęto również osuszanie kopalni srebra w Olkuzsu. — Rząd rosyjski podciął jednak z końcem 19 wieku ten wszechstronnie się rozwijający przemysł górniczy przez rozwiązanie Banku polskiego na czele tego ruchu stojącego i przez wprowadzenie niekorzystnych dla tego przemysłu taryf przewozowych — a uczynił to w tym celu by zapobiedz ekonomicznemu podniesieniu się Królestwa Polskiego, które chciał od rosyjskiego przemysłu uzależnić.

Grössere Schlosserei mit elektrischem Betrieb, übernimmt alle **Bauschlosserarbeiten**, und überhaupt alle und jede Schlosserarbeit nach Mass und Zeichnung auch auswärts, wie **eiserne Fenster und Türen, Stiegen, Schachtdeckeln, erzeugt Gerüstklammern**, sowie alle Gattungen **Zimmeröfen, Blech, Chamott, Meidigen und Dauerbrandöfen, transportable Blechherde**, festgemauerte und verkachelte **Küchenherde, Rauchröhren, Knie, Ofenschirme, Kohlenkübel, Kohlenschaufeln**, etc. etc. Besitze ein grosses reinsortiertes Lager von allen Bauwerkzeugen, sowie **Krampen, Schaufeln, Schiebtruhen, Hacken** etc. etc. führe jede Arbeit an Ort und Stelle complett montiert aus, Zuschriften und Anfragen an die Firma

Anton Machaczek, Wien

XIV. Rauchfangkehrergasse 28.

240

ADRESSEN — ADRESY

K. u. k. Warenverkehrscentrale Krakau, Długa 1, Telephon 3582. Empfangstuden 9^{1/2}—12^{1/2} vorm., ausgenommen Sonn- und Feiertage.

K. u. k. Auskunftstelle Krakau, Haupttring 19. Telephon 3538.

K. u. k. Auskunftstelle Piotrków, (Gebäude des k. u. k. Kreiskommandos), Telephon durch Anruf.

K. u. k. Auskunftstelle Rzeszów, Słowackiego 6, Telephon 103.

K. u. k. Auskunftstelle Lemberg, Akademicka 17, Telephon 442.

C. i k. Zarząd obrotu towarowego Kraków, ul. Długa 1, Telephon 3582. Godziny urzędowe od godz. 9^{1/2} 12^{1/2} przedpoł., z wyjątkiem niedziel i świąt.

C. i k. Urząd wywiadowczy Kraków, Rynek gł. 19, Telephon 3538.

C. i k. Urząd wywiadowczy Piotrków, budynek c. i k. Komendy obwodowej, Telephon za zgłoszeniem.

C. i k. Urząd wywiadowczy Rzeszów, ul. Słowackiego 6, Telephon 103.

C. i k. Urząd wywiadowczy Lwów, ul. Akademicka 17, Telephon 442.